

ІННОВАЦІЙНІ МОДЕЛІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ УТВОРЕНЬ

Сучасний геопростір характеризується постійними перетвореннями в територіальній організації суспільства і виробництва. Відбувається постійний пошук оптимальних форм, структур і моделей організації моноспеціалізованих територій.

Сучасний стан розвитку національної економіки має потребу інноваційних утворень, які виступають одним з інструментів забезпечення економічного розвитку та підвищення конкурентоспроможності регіону. Такі інноваційні утворення створюються у формі промислових (індустріальних) парків, технополісів і мають на меті активізувати інвестиційну діяльність, створити нові робочі місця, стимулювати розвиток сучасної виробничої та ринкової інфраструктури.

Перший у світовій практиці індустріальний парк – Трафффорд парк (Trafford Park) був створений у 1896 році у Великобританії. Його концепцію розробив англійський фінансист Ернест Холі. В парку була створена транспортна інженерна інфраструктура, яка здавалася в оренду промисловим компаніям.

Сьогодні у країнах світу функціонує понад 20 тис. індустріальних парків. Так, зокрема у США понад 400 одиниць, Туреччині – 263 парки (148 діючих і 115 на стадії будівництва), В'єтнамі – 200, Чехії – 100 парків, Польщі – 66 діючих [1]. Серед найбільш відомих у світі відзначаються: Силіконова долина у Каліфорнії (США), Сколково (Росія), Калундборг (Данія), Туен Мун (Гонг-Конг) та понад 100 інших.

Промислові (індустріальні) парки – це інноваційні територіальні моноутворення, де при взаємній близькості вузькоспеціалізовані підприємства об'єднані між собою тісними виробничими зв'язками, спільністю транспортно-територіального положення, спільними системами інфраструктури з метою найбільш ефективного використання та вільного переміщення матеріальних, трудових та інформаційних ресурсів. Вони можуть створюватися як на промислових майданчиках спустошених заводів, так і буквально «з нуля в чистому полі». Ознаками промислового (індустріального) парку типу є: наявність єдиного комплексу об'єктів нерухомості, в якому розміщуються виробництва суб'єктів підприємництва; наявність загальної концепції створення (greenfield чи brownfield), управління та розвитку індустріального парку, що включає заходи щодо розміщення виробництв суб'єктами підприємництва та створення нових робочих місць; наявність інженерної інфраструктури, необхідної для організації виробничого процесу.

Основними типами промислових (індустріальних) парків є:

- грінфілд – парк, створений на земельній ділянці промислового призначення, без інженерної інфраструктури, що знаходиться в «чистому полі». Концепція його створення передбачає ефективне використання інформаційно-

комунікаційних технологій в поєднанні з сучасною інфраструктурою та значним зростанням виробництва з меншими витратами;

- браунфілд – парк, створений на основі раніше існуючих виробничих майданчиків, забезпечених будівлями, спорудами та інфраструктурою, які потребують реконструкції та (або) капітального ремонту.

Ще однією інноваційною моделлю територіальних утворень є технополіси. Вони створюються як науково-промислові комплекси, для виробництва нової прогресивної продукції чи для розробки нових наукоємних технологій на основі тісних відносин та взаємодії з університетами, науково-технічними центрами. Здебільшого, технополіси характеризуються як сучасні науково-виробничі утворення з розвиненою інфраструктурою, які забезпечують необхідні умови для праці та відпочинку, для функціонування науково-дослідних і навчальних інститутів (організацій), що входять до складу підприємств, компаній і фірм, які виробляють нові види продукції.

В Україні розвиток індустріальних парків пов'язаний з їх включенням до стратегій соціально-економічного розвитку регіонів. Перші індустріальні парки з'явилися в Рівненській та Київській областях. Досвід розвитку індустріальних парків перейняли Івано-Франківська, Львівська, Донецька, Вінницька, Кіровоградська, Тернопільська, Луганська, Херсонська, Запорізька, Харківська, Сумська, Дніпропетровська, Одеська, Житомирська, Миколаївська, Волинська області і АР Крим.

На сьогоднішній день в Україні діє п'ять індустріальних парків: «Славута» (Хмельницька область) – спеціалізується на середньому машинобудуванні та точному машинобудуванні; «Долина» (Івано-Франківська область) – спеціалізується на приладобудуванні, електроніці, виробництві елементів автомобілебудування, легкій та харчовій промисловості, переробці деревини, логістиці; «Рясне-2» (м. Львів) – спеціалізується на виробництві деревини та виробів з деревини, целюлозно-паперовій промисловості, видавничій справі, виробництві електричного, електронного та оптичного устаткування, виробництві гумових та пластмасових виробів; «Коростенський індустріальний парк» (Житомирська область) – спеціалізується на легкому машинобудуванні та електротехнічній промисловості; «Центральний» (Полтавська область) – спеціалізується на виробництві продукції машино- та приладобудування, логістиці, альтернативній енергетиці.

Отже, індустріальні парки є інноваційними територіальними утвореннями, які мають вигідне територіальне розташування, забезпечені всією необхідною інфраструктурою, мають необхідний потенціал для реалізації інвестиційних проектів. В Україні більшість регіонів розробили концепції та програми створення індустріальних парків своєї місцевості. За інформацією Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами сьогодні діє 10 пілотних проектів індустріальних парків.

Література

Індустріальні парки. Державне агентство з інвестицій та розвитку національних проектів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrproject.gov.ua/project/%D1%96ndustrialniparki-ukraini>

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>